Saksframlegg

Arkivsak-dok.	26/11534-1
Saksbehandler	Tina Fabricius

Utvalg	Møtedato
Eldrerådet 2023- 2027	19.10.2026
Helse- og omsorgsutvalget 2023 - 2027	20.10.2026
Formannskapet 2023 - 2027	22.10.2026
Kommunestyret 2023 - 2027	29.10.2026

Beredskapslager for mat til pasienter/beboere på sykehjem og Berge gård

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Grimstad kommune etablerer beredskapslagre for mat og ernæring ved Feviktun og Frivolltun bo og omsorgssenter, samt ved Berge gård.
2. Beredskapslagrene dimensjoneres for minimum syv døgns forsyning av energi-, protein- og væskebehov for alle pasienter ved institusjonene og beboere på Berge gård.
3. Kostnaden på 350 000 kr for implementering av beredskapslagre dekkes av disposisjonsfond.

Kommuneplanen

Saken har relevans for kommuneplanens samfunnsdel sitt satsningsområde «Livsmestring i alle faser».

Sammendrag

Grimstad kommune skal sikre forsvarlig mat- og ernæringsoppfølging til sykehjemspasienter og beboere på Berge gård, også ved bortfall av ordinære forsyningslinjer. Saken omhandler etablering av lokale beredskapslagre ved Feviktun, Frivolltun og Berge Gård, dimensjonert for å kunne opprettholde et ernæringsmessig forsvarlig mattilbud i minimum syv døgn. Beredskapslagrene er beregnet ut fra energibehov, proteinbehov og væskebehov hos beboerne, og inneholder varer med lang holdbarhet som kan tilberedes med begrenset tilgang til ressurser.

Saken ses i sammenheng med økt nasjonalt fokus på samfunnssikkerhet og totalberedskap. I høringsutkastet til retningslinjen «Mat, måltider og ernæring i helse- og omsorgstjenestene» presiserer Helsedirektoratet at kommunene skal sørge for at matberedskap opprettholdes og at det gis et forsvarlig mattilbud under krise, krig og katastrofer. Retningslinjen vektlegger også ledelsens ansvar for systematisk ernæringsarbeid og oppfølging av sårbare brukergrupper. Mat, måltider og ernæring i helse- og omsorgstjenesten (HØRINGSUTKAST) - Helsedirektoratet

Samlet etableringskostnad for beredskapslagrene er anslått til 350 000 kroner. Varene vil kunne rulleres gjennom ordinær drift for å begrense svinn og sikre god ressursutnyttelse. Tiltaket vurderes som nødvendig for å styrke kommunens beredskap, ivareta sårbare pasienter og beboeres ernæringsbehov og sikre kontinuitet i helse- og omsorgstjenestene ved ekstraordinære hendelser.

Fakta
Det sikkerhetspolitiske bildet, økt fokus på samfunnssikkerhet og myndighetenes arbeid med totalberedskap stiller nye krav til kommunenes evne til å opprettholde kritiske tjenester under kriser og ekstraordinære hendelser.

For helse- og omsorgstjenestene er tilgang til mat, drikke og ernæringsoppfølging en grunnleggende forutsetning for å ivareta forsvarlig drift. Sykehjemspasienter og beboerne på Berge gård representerer en særlig sårbar gruppe med risiko for underernæring, dehydrering og helsesvikt dersom ordinære forsyningslinjer blir brutt over tid.

Det er derfor utarbeidet et forslag til etablering av beredskapslagre ved kommunens sykehjem og Berge gård. Lageret på hver plass er dimensjonert for å sikre full drift i minimum syv døgn ved bortfall av ordinære leveranser og ved hendelser som strømbrudd, logistikkstans, leverandørsvikt eller andre beredskapssituasjoner.

Den nye nasjonale faglige retningslinjen «Mat, måltider og ernæring i helse- og omsorgstjenesten», som ble sendt på høring av Helsedirektoratet 10. september 2026, inneholder tydelige føringer om ledelsens ansvar for ernæringsarbeid og matberedskap. Retningslinjen har høringsfrist 3. desember 2026. Høringen behandles i egen politisk sak.

Nasjonale føringer
I høringsutkastet fremgår det blant annet at:

- Virksomheten skal sørge for matberedskap for å opprettholde et forsvarlig mattilbud under krise, krig og katastrofer.
- Virksomheten bør ha styringssystemer og strategier som sikrer systematisk arbeid med mat, måltider og ernæring.
- Pasienter og brukere skal få ernæringsmessig forsvarlige måltider tilpasset individuelle behov.
- Kommunene har ansvar for at ernæringsoppfølging er en integrert del av helse- og omsorgstjenestene.

Forslaget om etablering av beredskapslager vurderes å være i tråd med både eksisterende lovkrav om forsvarlige helsetjenester og de kommende nasjonale anbefalingene.

Beredskapslager ved sykehjemmene og Berge gård
Forslaget omfatter etablering av separate lagre ved Feviktun, Frivolltun og Berge gård.

Lagrene beregnes ut fra følgende hovedkriterier:

- Minimum 1800 kcal per beboer per døgn
- Minimum 75 gram protein per beboer per døgn
- Syv døgns forsyningssikkerhet

- Produkter med lang holdbarhet
- Mat som kan tilberedes med kun vann og varme

Lagrene vil blant annet inneholde havregryn, potetmospulver, knekkebrød, hermetiske middagsprodukter, belgvekster, næringsdrikker, proteintilskudd, saft, kaffe samt øvrige basisvarer. Næringsdrikker og proteinpulver er inkludert spesielt for å ivareta beboere med risiko for underernæring og økt ernæringsmessig sårbarhet.

Økonomiske og administrative konsekvenser
Kostnadsestimatene for etablering av lagrene er:

Institusjon	Kostnad
Feviktun	95 000 kr
Frivolltun	145 000 kr
Berge Gård	110 000 kr

Samlet investeringsbehov er beregnet til 350 000 kroner.

Varene vil kunne rulleres inn i ordinær drift, noe som begrenser svinn og reduserer fremtidige utskiftningskostnader.

Vurderinger:
Kommunens sykehjem huser beboere med høy grad av sårbarhet. Ved bortfall av forsyninger vil konsekvensene kunne bli alvorlige både helsemessig og driftsmessig. Ernæring er en kritisk innsatsfaktor på linje med legemidler, vann og helsepersonell.

Den foreslåtte løsningen gir Grimstad kommune:
- Økt forsyningssikkerhet
- Bedre evne til å håndtere kriser og beredskapshendelser
- Etterlevelse av nasjonale forventninger og kommende faglige retningslinjer
- Bedre ivaretakelse av ernæringsmessige behov hos kommunens mest sårbare innbyggere

Virksomheten vurderer at etablering av beredskapslager ved sykehjemmene og Berge gård er et nødvendig og forholdsmessig tiltak for å sikre forsvarlige helse- og omsorgstjenester i tråd med kommunenes beredskapsansvar

Alternative løsninger
Alternativ løsning er å ikke kjøpe inn til beredskapslager.

Konklusjon
Etablering av beredskapslager ved Feviktun og Frivolltun bo- og omsorgssenter samt Berge Gård vil styrke Grimstad kommunens evne til å opprettholde matforsyningen til pasienter og beboere ved kriser og forsyningssvikt.
Tiltaket bidrar til økt forsyningssikkerhet, ivaretar ernæringsbehovet til sårbare brukere og er i tråd med nasjonale føringer for mat- og ernæringsberedskap.